

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 8.

Luni, 21. Februarie.

1844.

VINARСЪЛ-РАКІЪЛ

ди прівінца історико-політико-медікѣ.

De Dr. Vasich.

(Drmare.)

Ка съ се факъ венінѣл ракіѣлѣ маї венінос, лѣкрѣ де тѣлте орї нециінцаши певьгараеа де сеамъ, маї адецеорї днѣ некониінца шї віновата сете дѣпъ къциг а фабрикацилор шї а вѣлзѣторилор, карїи шїѣ фалсіфіка (пластографі) ди тѣлте фелїври ачеаста дрѣчеаскъ вѣтѣрѣ.

Къ пропѣѣ, адекъ дин воіе хотѣрѣтъ се фалсіфікѣ ракіѣл ди тоате зімеле прїп свѣстанце ізці днѣвѣтѣоаре, ка съ фїе маї арзѣтор (таре) ла гѣстаре шї маї днѣвѣтѣтор. Свѣстанцеле, каре се днтре-вѣицѣ спре ачест скоп сѣлт: холотѣрїи (вертї де маре) нїперїѣ, лазрочерешѣ (Laurosarasus); окїи де чїорѣ (pux vomica); фоарте дес ардеїѣ саѣ нїпарка (capsicum annuum); чїѣмъ фаїа (datura stramonium), перїна (lolum temulentum), шї днѣкъ къ о вѣрѣанѣ, каре креце днтре грѣне шї се пѣмѣце латїнеце агростема чїтаго (ротѣнеце?), каре слѣжаще а фаче ракіѣл маї спѣмос (къ тѣрѣеле).

Маї дес декѣт че гѣндїм есте ракіѣл днтїнат къ акрїме де пѣчїосѣ, саѣ вітріол

шї ачеаста есте фалсіфікаціа чеа маї спѣр-катѣ, къчї дѣ ракіѣлѣи зп гѣст маї плѣ-кѣт. Се фалсіфікѣ ракіѣл шї къ сѣпѣн, къ спїрт, къ акрїмї мїнерале, шї ачеаста пентрѣ ачеаа, пентрѣ-къ дакъ есте ракіѣл аша днтїнат, ел фаче маї тѣлтѣ спѣмѣ, шї вѣдївїлор се паре, къмкъ къ кѣт есте ракіѣл маї вѣн, къ атѣта треѣѣ съ факъ маї тѣлте тѣрѣелес. — Шїи фалсіфікѣ ракіѣл къ волѣнзеле де пѣце (cocculi di levante — menispermum cocculus).

Ди зпеле фабрїче се днтреѣицѣ спре днвенїпареа ракіѣлѣи шї редете таї-нїче, адекъ зпїи лапѣдѣ ди времеа дестї-лѣреї ди кълдаре фої де тѣбак (тѣтѣн), прїп каре се дестїлеазѣ шї прїнчїп днѣвѣтѣтор (днвенїпѣтор) пѣмїт негоціна, прїп а-чеаста фалсіфікаціе се фаче ракіѣл, де ар-фї кът де слаѣ, маї днѣвѣтѣтор; зпїи пѣн ди къзана шї акрїме де арсенїк (нїатра шоречелѣлѣи) шї атѣнчеа къпрїнде ди сїне шї ракіѣл арсенїк. — Шїи дїнтрѣ кърчїѣ-марї фалсіфікеазѣ вїнарсѣл къ неатрѣ акрѣ (тїпѣс) пѣмаї пентрѣ зпїи дїн тѣстерїѣѣ, кърора, адекъ ле плаче ракіѣл дѣлѣтѣ, че-ва стрїнгѣтор шї гѣдїлѣтор ла лїмѣѣ. Тоате ачестеа местекѣрї аѣтѣ а тѣрї днѣсшїрїле ракіѣлѣи, ка съ фїе маї сѣрпѣ-тор де сѣпѣтате, шї съ скѣрте віаца къ

скъderea пѣравѣрилор а тѣлтор милиоане де оамени!

Фѣръ пропѣс прин дитѣмпларе есте ракиѣл дитинат, пе кѣм ам възѣт маї сѣс, кѣ олеїѣл пѣтѣрос, че се кѣпринде дн орї че фелїѣ де ракиѣ, шї есте тн venin аде-вѣрат, каре де шї се кѣпринде дн ракиѣ дн кѣтѣдїмеа чеа маї мїкѣ, тотѣшї дѣ-рѣпѣпѣ негрешїт сѣпѣтатеа. Пентрѣ пѣ-гѣбиторѣл ачеста олеїѣ се кїамѣ дн West-India Рѣмѣл чел де тот проаспет Kill-devil (ѣчїгашѣл деаволѣлї) адекѣ вѣ-тѣра, каре ар оторѣ шї пе дракѣл дакѣ ар беао. „Аї пѣтеа отревї іадѣл кѣ ел,“ zik оамени, кѣнд веаѣ ракиѣ, каре аре тѣлт олеїѣ де ачеста, фѣръ а кѣцета ла дн-венїната лї патѣръ. — Фоарте дес есте ракиѣл маї вѣртос чел де прѣне дн Ун-гарїа, Славонїа, чел де череашѣ дн Ел-ведїа, мараскїно шї тоате лїкѣереле, каре сѣпт продѣсе дн мїгдале амаре, дитинат кѣ ѣчїгаша акрїме вѣпѣтѣ. Афарѣ де а-честеа есте ракиѣл дн кѣ дитинат кѣ акрї-ме де аратѣ шї кѣ плѣмѣ, каре се топе-ще сѣѣт destїларе дн казане, маї вѣртос дакѣ пѣ сѣпт дїнѣте де тот кѣрате. — Аѣ фост маре дн ребареа шї тѣлте дї-спѣте, оаре пѣ аре ракиѣл де пїчїочї маї стрїкѣчїосе сѣѣстанѣе дн сїне, декѣт чел де вѣкате? Адевѣрѣл есте ачела, кѣмкѣ атѣт дн пїчїочї, кѣт шї дн вѣкате се поате продѣче ракиѣ рѣѣ шї ракиѣ вѣл, шї кѣмкѣ прин олеїѣл пѣтѣрос атѣт ракиѣл де пїчїочї, кѣт шї чел де вѣкате, шї орї каре амѣл се фаче фоарте дѣрѣнѣѣтор де сѣпѣтате, шї пентрѣ ачесе фабрїкандї аѣ дн чепѣт дн фабрїчеле челе маї марї, маї вѣртос а Англїеї, а кѣрѣдї кѣ тоатѣ скѣм-пѣтатеа ракиѣл де ачеста олеїѣ деволеск.

Вїнарсѣл кѣрат, пе дитинат есте аче-ла, каре аре ѣртѣтоареле семне: 1. Дакѣ аре мїрос шї гѣст кѣ тотѣл кѣрат. Ма-терїме іѣдї, каре сѣпт ракиѣлї аместека-те, ле пот де лок деосевї ачєїа, карї аѣ органе сїмѣївїме, дн сѣ маї априат се ара-тѣ ачестеа атѣнчеа, дакѣ пѣнем чева ра-киѣ дн трѣп фїлїдїан кѣрат, шї дн лѣсѣм пе совѣ калдѣ а авѣрї, кѣчї дакѣ ва фї кѣрат, ел авѣреазѣ кѣ тотѣл, фѣръ сѣ ласе рѣмѣшїце іѣдї, греѣ мїросїтоаре; тнде дн протївѣ ачестеа аратѣ дитинареа ракиѣлї. 2. Дакѣ есте індїферент кѣтрѣ хѣртїа де реацендїе, адекѣ дакѣ хѣртїа ачєаста (се капѣтѣ дн спедерїе) дн трѣп-сѣл моїатѣ пѣшї скїмѣѣ фаца. 3. Дакѣ пѣ кѣпринде дн сїне сѣѣстанѣе металїче адекѣ плѣмѣ, аратѣ, арсенїк, каре се до-ведеск пе дрѣмѣл хемїк. 4. Дакѣ пѣ кѣ-принде дн сїне олеїѣл пѣтѣрос, каре се кѣ-поаще, дакѣ лѣсѣм пѣдїнтел ракиѣл сѣ авѣрезе дн палтѣ, шї дакѣ пѣ ар рѣ-мѣнеа пїчї тн мїрос греѣ дн дѣрѣпт.

Черчетѣнд пѣтереа вїнарсѣлї дн прї-вїнда медїчалѣ, авем маї дн тѣїѣ сѣ а-рѣтѣм ефектѣл шї сїмѣтомеле дн венїпѣ-рїї лї. Ракиѣл гѣстат дн кѣтїме мїкѣ фѣптѣїеце о дн трѣтѣчїѣне сѣѣртѣоаре дн сїмѣївїлїтате, дн алѣѣ енерѣїа сїстемеї невроасе, маї вѣртос а неврїлор перїфе-рїчї, де тнде се лѣѣеце ла сїмѣл де об-ѣе (креерї) шї ача фаче пе от маї се-пїп, маї ка кѣраж, дї дн алѣѣ фантасїа, пѣ-тереа кѣцетѣтоаре шї тоате тревїле дн-делегѣтоаре. Інїма шї пѣлсѣл пентрѣ дн-влареа сѣпѣлїї маї ренеде, вате маї таре, ресѣфлареа есте маї деасѣ, кѣлѣѣра маї таре. Дѣпѣ ачєаста дн трѣтѣтаре саѣ вї-оїчїѣне се аратѣ дн чет тн стат де лѣп-

pezie, каре іаръші трече де лок, дакъ аѣ фост кѣтїмеа ракізлї вѣт мікѣ, кѣ кѣт днѣсѣ есте маї маре кѣтїмеа ракізлї дн-тревзїндаг спре вѣтѣрѣ, кѣ атѣтѣ се а-ратѣ о днѣрѣтѣчїзне маї кѣмплїгѣ, дн система невроасѣ шї а сѣнцелї се фѣптѣ-еск грѣтѣдїрї де сѣнце дн кап шї дн пепг, де ачеаа фаца рошеце днкіс, се днфлѣ, скїптеїазе окїї, артерїїле тѣмпле-лор шї а гѣтѣлї бат маї таре, вїпеле гѣтѣлї се днфлѣ, ініма се мїшкѣ маї таре шї пѣлсѣл есте маї віоїѣ, маї дн-кордат, капѣл есте зѣвзїпїт, саѣ де тот а-медїт, каре амецеалѣ атѣта се лѣцеце де мїптеа днчеатѣ кѣ тотѣл а лѣкра, вор-ва есте гѣпгѣпїтоаре, шї вѣдївѣл каде а-кѣта дн зп летарг (сomp адѣпк), каре ласѣ дѣпѣ сїне о лѣпѣезїме маре, о зѣ-взїпїре де кап дѣрероасѣ шї алте асеме-пеа грѣтѣдїї. Дакъ днѣсѣ грѣтѣдїреа де сѣнце дн кап ар фї маї маре, че маї кѣ сеатѣ се аратѣ ла ачеї оменї, карїї аѣ аплекаре спре апоплексіе, атѣпчеа вшор ѣрмеазѣ ачеаста, саѣ паралїсе де креерї. Дакъ врезп от ар веа о кѣтїме маї маре де ракіѣ, атѣпчеа ѣрмеазѣ прїп адеѣрата днвенїпаре моартеа, адекѣ вѣдївѣл заче дн летарг, аре ресѣфлѣре хѣрѣкїтоаре, ініма днчеатѣ а маї вате, фаца есте кам вѣпїтѣ саѣ скїпватѣ, пѣлїтѣ, лѣмїна окїї-лї маї лѣрцїтѣ шї несїмцївїлѣ ш. а.

Ла ачеаста днвенїпаре ар фї кѣра ѣр-тѣтоаре: Маї днѣтѣїѣ есте де лїпсѣ а де-шерта стомахѣл прїп гѣделареа лїмво-рѣшїлї кѣ о папѣ моїатѣ дн олеїѣ саѣ зпг де лемп, саѣ кѣ децетѣл, шї апої де ар фї семне де тамѣла, адекѣ фаца рошїе днкісѣ, вїпеле днфлате, шї атѣпчеа тре-вѣе кїемат варїерѣл сѣ словоадѣ сѣнце,

днтрѣчеа треѣвѣе пѣсе песте капѣл веа-тѣлї петече моїате дн апѣ рече, дн ка-ре пѣтем пѣне шї саре шї одет; пїчїоа-реле пѣсе дн апѣ калдѣ, ла пѣлпе шї браще треѣвѣе пѣс хреап рас, шї лѣсат пѣ-пѣ че траце рошацѣ, тѣпеле шї пїчїоа-реле треѣвѣе фрекате кѣ зп петек де фла-пел, капѣл шї ценїталеле треѣвѣе стропїте дес кѣ апѣ рече. Дакъ аѣ ѣрмат дешер-тареа (vomїrea), атѣпчеа есте прїчїоасѣ кафеоа неагрѣ, леакѣрї амаре шї апа кѣ захар.

Сѣ черчетѣм акѣта ачеста рѣѣ маї апроапе шї маї кѣ сеатѣ дн прївїнда мо-ралѣ. Чел маї днсемнат лѣкрѣ есте пе ачеаста лѣме, кѣмкѣ омѣл, пе каре черѣл лѣаѣ днзестрат кѣ чел маї повїл дарѣ кѣ мїптеа, стѣ дн прївїнда кѣмпѣтѣрїї маї жос, декѣт орї че доѣток шї дн лок де а днтревзїнда ачеста череск дар спре а-флареа мїжлоачелор пентрѣ пѣстрареа шї лѣпцїреа вїедїї сале, ел дн сѣпзїне пѣтѣ-рїї патїмїлор сале, шї прїп лїпса стѣпѣ-пїреї де сїне, се днцїосеце сѣвт тоате вїетѣдїїле пѣтѣпѣтѣлї скѣртѣндѣшїї аша шї вїаца. — Днтре тоате гѣстѣрїме трѣ-пещї поате кѣ пѣ аре пїчї зпа аша дѣ-рѣпѣлѣтоаре ѣрмѣрї пентрѣ ценѣл оме-песк, ка гѣстареа вѣтѣрелор спїртоасе, шї днтре ачестеа іарѣшї поате кѣ пѣаѣ днпгїдїт пїчї зпа дїп лѣме атѣтеа пѣтерї спїрїтѣале, атѣтеа вѣкѣрїї де вїацѣ, сѣпѣ-тате шї оменїре, ка шї ракіѣл! Ачеста фок кѣргѣтор, ачеста деавол днѣрѣтѣ-тор, каре шїаѣ кѣцїгат атѣта пѣтере песте сїмцѣрїле оменещї, кѣт ачеїа, карїї одатѣ саѣ dedat кѣ дѣпсѣл, пѣ се маїпот деспѣрцї де ел, де ар ведеа шї орї че кї-пѣрї де моарте днпїптеа окїлор сѣл. Дн-*)

сѣши попоареле сълватиче din Америка, каре пайнте нѣ кѣпошеа алтѣ вестѣрь, декѣт апа, ши де каре се пѣтеа пѣдеждѣи, кѣткѣ вор дѣкѣпѣцѣра кѣ грозвѣе ачестеа вестѣри де iad, арѣтарѣ Евронеапѣмор плекареа са пентрѣ ракѣѣ, ши нѣ ле пѣса аши скѣмѣва лѣбертатеа са кѣ дѣксѣл. Нѣ есте маѣ тѣлт пѣчѣ зп зпгѣѣ, пе лѣте лѣкѣйт, зпде съ нѣ се фѣ тѣрѣлт ачест венѣн, каре ши шиѣ лѣцѣ стѣпѣнѣреа са непрекѣрнат дела полѣл де nord, пѣлт ла чел де сѣд, дѣтре челе сълватиче, ка ши дѣтре челе чѣвѣлѣсате попоарѣ; дѣ четѣцѣ ка ши дѣ челе маѣ мѣчѣ сѣтѣе, дѣтре статѣриме кѣлтѣвате, ка ши дѣтре челе некѣлтѣвате дѣ фелѣзрѣте форме ши прегѣтѣрѣ. Маѣ вѣртос дѣсѣ се аратѣ а ракѣлѣи дѣрѣпѣнѣтоаре инѣлѣинѣцѣ асѣпра сѣпѣтѣцѣи ши вѣцѣцѣи, ка ши асѣпра партеѣ морале дѣтре оаменѣи маѣ де жос, маѣ алес ла тѣпчѣиторѣи кѣ тѣпеле, ла солдацѣи, корѣвѣерѣи, хатмалѣ ш. а.

Адевѣрат, кѣ нѣ се поате тѣгѣдѣи, кѣткѣ о фоарте амѣсѣратѣ гѣстаре де ракѣѣ кѣ тотѣл кѣрат ар фѣ пентрѣ тѣлѣцѣи оаменѣи пѣнѣмаѣ фѣрѣ зрѣтѣрѣи стрѣкѣчѣосе, чѣ с'ар арѣта дѣкѣ ши фолосѣтоаре дѣ тѣлте стѣрѣ дѣпрецѣѣрале вѣцѣи оменѣцѣи, ка зп мѣжлок дѣкѣлѣитор де стомах ши таѣе, дѣпайтѣтор де дѣвѣлареа сѣпѣцѣлѣи, дѣлѣцѣтор де пѣтереа тѣскѣларѣ (momentanѣ) ши алѣпгѣтор де дѣтрѣстаре, маѣ вѣртос пентрѣ ачѣѣа, карѣи вѣцѣеск сѣвт чер словод дѣ венѣпѣнте маѣ зпѣоаре, пе кѣт сѣлт солдацѣи корѣвѣерѣи, карѣи лѣврѣ дѣ апѣ ши маѣ кѣ сеамѣ зѣоанѣи, карѣи трѣѣеск кѣ хрѣпа чѣа маѣ ordinare фѣрѣ пѣчѣ о адаогаре де ароме, сѣѣ де алте тѣпкѣрѣи дѣкѣлѣитоаре ши кѣ апѣ стрѣкатѣ реа.

Пентрѣ оаменѣи, карѣи трѣѣеск ла тѣрѣцѣиле лѣтеѣ пѣрѣреа дѣ фрѣгѣл чел маѣ крѣпчен, ши пентрѣ вѣтрѣпѣи сѣкѣцѣи се веде а сѣ фѣ фѣкѣт ракѣл зп мѣжлок де неапѣратѣ а вѣцѣи тревѣинѣцѣ. Де вом прѣви дѣсѣ ракѣл ши din чѣеалмѣтѣ парте ши вом сокотѣи, кѣткѣ чѣа маѣ mare парте а оменѣреѣи нѣ се контепѣше пе лѣжѣгѣ о гѣстаре амѣсѣратѣ, кѣткѣ токма ачел ефект фѣкѣтор де вѣне, веселѣтор ши дѣвѣитор, каре дѣ лѣѣеѣе песте трѣпѣл ши сѣфметѣл оменѣеск, есте о дѣтѣрѣжѣтѣчѣвѣне кѣ тѣлт маѣ момѣтоаре, декѣт сѣ і се поатѣ дѣпротѣви словода воинѣцѣ а зпѣи ом маѣ пѣцѣи кѣлтѣват; де вом сокотѣи ла че десѣфѣпѣрѣи ши мѣшѣлѣи рѣпѣеѣе некѣтпѣтѣта лѣи гѣстаре, ши че ваѣете ши тѣкѣлопѣи аѣ адѣс ачѣаста вестѣрѣ песте ѣенѣл оменѣеск, ши адѣче дѣкѣ дѣ тоате зѣмеле, атѣпчѣа тревѣе сѣ вѣлѣстѣтѣт зѣоа, дѣ каре с'аѣ афлат ракѣл!! Апоѣ ши неапѣрата а ракѣлѣи тревѣинѣцѣ есте дѣ тоате рѣлацѣиѣе пѣтаѣ пѣрѣтѣ, кѣчѣи ши дѣ времѣле веѣѣ ераѣ останѣи ка ши астѣзѣи, корѣвѣерѣи, зѣоанѣи, меѣцѣерѣи, вѣанѣи, ши тѣка ера тот ачѣеа, че есте ши астѣзѣи, — ши еѣ нѣ ѣѣаѣ нимѣк де ракѣѣ! —

(Ва зрѣа.)

ЛИТЕРАЦѣИ РОМѣНИ.

Зп литератор ал пострѣ а дѣпѣрѣцѣит пе скрѣиторѣи ромѣнѣи дѣ треѣи, ши асѣтѣпѣндѣи кѣ чѣѣ че дѣ деспарт пѣрѣрѣле политѣче, ѣа пѣмит:

Regalisti,
Radicali, ши
Juste-milieu.

Регалісті нѣмеще пе ачеіа, каріи дн скріеріле лор се цін де шкоала чеа веке ші дн лімбъ ші дн ортографіе ші дн пѣреріле лор, днтокмаі ка регалістіи чеі політїчі. Прекъм адекъ ачеціа се цін де прежѣдіціле вѣтрѣне, ші стѣрѣеск ка элементеле соціетѣціи съ нѣ се маі пѣіе ла локъл лор, асеменеа ші літераціи де шкоала веке претінд кѣм аѣ гѣсїт лімба асеменеа съ о лѣкрезе ші съ о ласе кѣ тоате элементеле еї дн аместїк.

Радїкалі нѣмеще пе ачеіа че воіеск съ факъ дн лімбъ о префачере ші кѣрѣціре дн рѣдѣчїнъ, съ нѣ маі ласе нїчі зн элемент стрѣїн ші парасїт; элементеле кѣрате ромѣне, днсоціндѣле кѣ алтеле тревѣїнчіоасе дн латїна, съ ле пѣіе ла локъл лор ші съ днтокмеаскъ зн вокабллар кѣрат ші омоѣен дн тоате пѣрділе сале.

Днтре чеі д'ѣнтѣїѣ ші чеі д'аї доїлеа се маі афлѣ зн фоарте маре нѣмѣр, де фелѣрїмі де пѣрерї, карїи спрїжїнѣ кѣ ворвеле одатъ прїїміте ші кѣноскѣте дн лімбъ прїїн ѣсъл лор де атѣта време съ рѣмѣїе прїїміте ші консакрате, фїе славопе, фїе тѣрченїї, фїе орї кѣм вор фї, ші че пе ва маі тревѣї де ачі днпїнте дн арте ші цїїнѣе, съ лѣвѣм дн латїна. Пе ачеціа літераторѣл пострѣ дн нѣмеще justemilieu, адекъ де мїжлок, нїчі кѣ чеі д'ѣнтѣїѣ, нїчі кѣ чеі д'а доїлеа, цїїндѣсе де ворѣа чеа ромѣнеаскѣ: нїчі преа преа, нїчі фоарте фоарте.

Пентрѣ регалісті пе карїи, пе лімба дѣмнеалор пої дн вом нѣмі знфел де край де товѣ дн кѣноцїїнѣе, адеѣет тїѣа кѣчї е маі днпїндатъ ші маі пїїнѣ кѣ вѣдѣт; ші пе карїи дн вом нѣмі днкѣ ші рѣцінїці, дн вом лѣса дн паче, кѣчї чеі маі

мѣлді аѣ репосат де вїї ші карїи маі тѣрѣеск сѣнт дн преа пѣцїн нѣмѣр ші пот а се паче днтр'о веатїтѣдіне петѣрѣвратъ дн благочестїїле, благородїїле ші господѣрїїле дѣмнеалор. Дѣмнеалор н'аѣ нїчі о лѣптѣ.

Лѣпта есте днтре радїкалі ші днтре мїжлочїи. Радїкаліи аѣ о цїнтѣ де а кѣрѣці лімба де тот элементѣ етероѣенѣ. Каре есте цїнта мїжлочїилор? Де а лѣкра лімба днтокмаі ка зн арцїнтар че пѣне кѣтеѣа пѣрді де арцїнт ші кѣтеѣа алтеле де арапѣ. Че пробѣ ва ешї? Еѣ нѣ цїїѣ, ші дѣмнеалор ѣнкѣ кѣз кѣ нѣ вор цїї апа кѣрат съ пе спѣїе, ка съ цїїм ші пої. Каре е арцїнтѣл ші каре е арапа дн лімбѣ? Чїне е ромѣн кѣрат кѣз кѣ нѣ ва пѣтеа нѣмі арапа элементѣл стрѣвѣн. Съ пѣшїм ѣлсѣ маі пїпїнте. Че діалект съ кѣлтївѣм? Пе чел мѣнтеан, пе чел молдав, пе чел транспїлѣан, пе чел вѣнѣѣеан, пе чел маѣедон, саѣ пе тоате ла зн лок? Ла знїї с'аѣ сѣїнцїт ворвеле днтр'зн кїп ші ла алцїї днтр'алѣл: ла знїї спре есемплѣ с'а лецїїт ші есте кѣноскѣт а се з'че: вѣрѣманш, ла алцїї дѣшман, ші ла алцїї немїк. Пе каре съ лѣвѣм? пентрѣкѣ кѣте треле сѣнт обїчнѣїте ші кѣноскѣте дн локѣрїле знде се ворвеск. Мѣнтеанѣл нѣ днѣелеѣе чеѣа съ зїкѣ ѣашкѣ, кѣлѣѣ, хасап; молдовеанѣл іар нѣ днѣелеѣе че есте, тѣрн, гѣде ші мѣчелар. Орашанїї кѣнд есте чеѣа спѣркат фїсїѣеѣе дн зїк спѣркат дела спѣрк ші кѣнд е спѣркат дн гѣндїрї асѣпра челор сѣїнте, дн зїк тот спѣркат; сѣнт ѣлсѣ сате ші дн Цара ромѣнѣ ші Транспїлѣанїа, знде челѣї д'ал доїлеа дн зїк емпїѣ. Чеї дела мѣнте зїк арѣѣре, чеї дела ѣале зїк копачїѣ.

оръшеніи зик коафѣръ ші сътеніи кончіѣ ші prin зрмаре кончѣръ. **А**н веkite ce зичеа зъвоп ші акъна воал саѣ въл. Молдовеніи ші Бъковиненіи зик кълпъ, плагъ, ші пої вѣпъ, рапъ. Македоніи іар зик фѣліѣ, темелѣ, вълї, галѣпъ, лепъре, фарѣпъ . . . ші чеїмалці Ротъні: фѣїѣ, темелѣ, вълї, гѣпъ, іепъре, фѣпъ. . .

De vom адеце дела тоці че е взи, не апроиет де радикалі; de vom респекта фѣе-каре ворвеле обѣчѣвите **А**н діалектъл съѣ, атѣчї алтъ невоіе! не поменѣм къ се іаѣ ла лѣнтъ дреантъ тоате фелъріле де міжлочиї: зпѣл дѣ къ вапка ші алтъл къ тѣрпѣл, зпѣл къ кълпа ші алтъл къ вѣпа; зпїї плъгъеск ші алції рѣнеск, зпїї фак хъ-съніе ші алції тѣчелѣ. Съ зичет акъм къ ачеастъ лѣнтъ пѣ се маї сѣжршаце ші фѣе-каре **А**шї пѣстреазъ ворвеле сале. Атѣчї съ лѣсъм пе чеїмалці ла о парте ші съ венѣм ла пої чеї дѣн Цара ротъ-неаскъ.

Міжлочиї зик къ еї аѣ **А**петерѣт маї вѣ-не кѣпѣл де а кълтѣва лімба ші къ ачест кѣп есте де а пѣстра ворвеле челе обѣчѣ-пѣите. Еѣ зпѣл де вре дѣбъзечї де ані тѣ-вѣт ші аскѣлт ла дѣтнеалор, ші, **А**н лім-ваціѣл вѣсерѣческ **А**ї авз зикънд: тѣрѣре татѣлѣ **А**н лок де славъ татѣлѣ, вѣне кѣ-вѣптеазъ **А**н лок де благословеце, теолог **А**н лок де вогослов, гѣръ де азр **А**н лок де златавст, треїме **А**н лок де троїцъ, дрепт крѣдѣнчїос **А**н лок де православнѣк, вѣнекрѣдѣнчїос **А**н лок де влагочестѣв, кѣп-таре **А**н лок де неаспъ, сѣръѣтоаре **А**н лок де празнѣк шчл. **А**н лімбаціѣл полі-тік іаръ:

Domnѣ

Ан лок де Господ

Administraціе

Ан лок де Овлѣдѣре

Кѣртвѣтор

Ан лок де Исправнѣк

(маї тѣрзіѣ вор зиче ші адмѣнѣстратор)

Idem]

Ан лок де іпак

Дела

— от

Афаръ

— веzi

Рѣжнѣкъл Сѣрат

— Слам-Рѣ-тнѣк

Окнеде тарї

— вел окне

Мареле ван

— вел ван

De взи неам ш'апої

повѣл

— блатород-нѣк

шї алте асемецеа прекъм сѣп, врат, зет, каре с'аѣ проскрѣс къ тотъл.

Ан лімбаціѣл фамѣліар іаръ:

вал

Ан лок де зѣфет

лѣтѣнаціе

— дѣвалта

сѣпъ

— чѣорѣъ

Domnѣ

— жѣпън шї-воїер

Авз

катахрѣсѣ.

Афаръ де алтеле тѣлѣцеа къ сѣтеле каре, атѣдїа логїотаці міжлочиї лѣ аѣ скѣп-ват дѣпъ капрѣчїѣ фѣръ съ се цїе де ворѣва дѣтнеалор ка съ пѣстрезе ворвеле обѣчѣ-пѣите.

De vor маї трече алці дѣбъзечї де ані шї vom скѣпѣва тот аша, не vom поменї тоці міжлочиї ла радѣкалістѣ, шї арцѣнтѣл ва рѣтѣнеа кѣрат лѣтѣрѣт де шапте орї, шї лѣпташїї міжлочиї дѣн зїоа де астѣзї се вор поменї **А**нвѣншї де сїне.

De не vom **А**нгѣрна ла челе зїе, маї vedem къ рѣцїнѣстѣл есте пе сеата трежъ-тѣлѣ, міжлочиѣстѣл пе сеата пресептѣлѣ, шї радѣкалістѣл літерар пе сеата вѣиторѣ-лѣї літерар. **А**нсъ де кѣнд лѣтнеа, нѣтѣлѣї пѣ іа венѣт **А**н гѣнд съ скрѣе пе сеата трежътѣлѣ, адекъ а репосацілор; чї аѣ

скріє оаменіі саѣ пентрѣ презент, саѣ пентрѣ вїитор, адекъ саѣ не сеама контімпоранїлор саѣ не сеама ҃рмашїлор. Міжлочїстѣл ҃ар фїїнд пентрѣ презент, презентѣл се щїе къ нѣ есте декѣт о клїпѣ; къ тімпѣл нѣ стѣ шїї презентѣл нѣ дѣїнеїде. Прін ҃рмаре міжлочїстѣл нѣ се поате сокотї ҃н скоп, о цїпѣтѣ оаре-каре, чїї ҃н міжлок ҃н метод де а фїї лїцелешї де контімпоранї, де чеї че се афлѣ де фацѣ къ пої, каре метод тревѣїе а'л лїнтревїїнда тоцї шїї ҃н-сѣшїї радїкалїї спре а нѣтеа прїнвепї ла радїкалїстѣ. Пентрѣ-къ де нѣ се ва сокотї асфел, атѣнчї ачест міжлочїстѣ не дѣ дрент а'ї зїче къ нѣ е нїчїї лѣмінѣ, нїчїї лїнтѣперек, нїчїї адеѣѣр, нїчїї мїнчїїѣнѣ, нїчїї вїне, нїчїї рѣѣ.

Мїжлочїстѣл ҃ар атѣнчїї се поате сокотї чеѣѣ, кѣнд се лїнтревїїнѣеѣзѣ дрент метод спре а фїї лїцелешї ка сѣ адѣчеч не чїїторї ла ҃н скоп оаре-каре. Есте спре есемплѣ ворѣѣ сѣ кѣвїїнтезе чїнеѣѣ о предїкѣ спре а лїнтїнде моралѣл еѣѣнцелїк? тревѣе сѣ кѣвїїнтезе асфел, кѣм сѣ'л лїцелешї крещїїнїї дѣпѣ локѣл ҃нде се афлѣ: ѣѣ сѣ факѣ о кѣѣѣнтаре остѣшаскѣ? тревѣе сѣ ворѣеаскѣ асфел кѣм сѣ'л лїцелешї осташїї; ѣѣ сѣ скріе о газетѣ? тревѣе тревѣѣт сѣ адѣкѣ не четїторїї сѣїї дѣла челе кѣпоскѣте кѣтре челе некѣпоскѣте; ѣѣ ҃н поет сѣ плакѣ сѣтєнїлор? скріе пентрѣ сат; ѣѣ сѣ плакѣ оранелор? скріе пентрѣ оран; ѣѣ сѣ плакѣ лїтератїлор? скріе не гѣстѣл дѣтнеалор; ѣѣ ҃н сѣ а скріе о фапѣтѣ де артѣ ка сѣ о ласе вїїторїнеї, а кѣрїа лїмѣѣ ѣѣ фїї маї кѣлїтїѣѣт декѣт а поастрѣ, че шїї еѣ е маї кѣлїтїѣѣт декѣт а мошїлор поцїрї? атѣнчїї чеаркѣ; деокандатѣ скріе нѣмаї пентрѣ сїне шїї пентрѣ семенїї сѣїї, шїї цїпѣтѣ лѣї е де а лѣса о

лїмѣѣ вїїторїнїї. Опера са, де ѣѣ фїї ҃н кап д' оперѣ лїѣ ѣѣ консакра терменїї шїї фраселе че прїѣѣск кѣтре радїкалїстѣ; шїї тоате вор фїї респектате лїнтрѣнса, пѣпѣ шїї мїчеле грешале; (зїк мїчїї, пентрѣ-къ де вор фїї преа марї шїї мѣлте, атѣнчїї фапта нѣ е ҃н кап д' оперѣ).

Din ачестеа ҃рмеѣзѣ а зїче: „Скрїцїї, Домшїлор жѣрналїстїї, новелїстїї, романцїерїї, поецїї фѣцїїтїї, скрїцїї ка чеї че аѣ лїѣѣѣѣѣѣт карте шїї шїї їаѣ асѣпрѣшїї о поѣїмѣ лї-сѣрчїнаре: скрїцїї кѣм сѣ ѣѣ лїцелешї контімпоранїї, дака скрїцїї пентрѣ еї; цїпѣтѣ ҃н сѣ ѣѣ фїе кѣтре радїкалїстѣ, кѣтре кѣлѣѣра шїї кѣрѣѣїреѣ лїмѣеї; нѣ зїѣѣѣѣѣѣт ҃н сѣ къ остепелеле дѣтнеѣѣѣѣѣѣт кѣ кѣт сѣнт де фолосїтоаре пентрѣ презент, кѣ атѣѣтѣ сѣнт кам їнграте пентрѣ вїїтор; кѣчїї лїмѣѣ міжлочїстѣлѣї че о лїнтревїїнѣѣѣѣѣѣт, лїкѣ нѣ е лїмѣѣ фїксатѣ шїї хотѣѣѣѣѣѣт а вїїторѣлѣї. Кѣт пентрѣ чеї че трактѣ де-спре цїїнѣѣѣѣѣѣт шїї арте, ҃нде тот есте пѣѣѣѣ шїї тот арте тревѣїнѣѣѣѣѣѣт де лїѣѣѣѣѣѣтѣѣѣѣѣѣт, радїкалїстѣл поате їнтра лїѣѣѣѣѣѣт тоатѣ лїсемнареѣѣѣѣ лѣї чеѣѣ вїне лїцелешї. Лїѣѣѣѣѣѣт времїле поастре нїкѣїрї нѣ се поате лїнтрѣѣѣѣѣѣт радїкалїстѣл маї вїне шїї фѣѣѣѣт грѣѣѣѣтѣ, ка лїѣѣѣѣѣѣт шкоале, дака шкоалеле аѣ де цїпѣтѣ радїкалїстѣл.“

(Вор ҃рма.)

҃н продѣкт дїн лїтератѣѣра латїнѣ.

Libri symbolici

ECCLESIAE ORIENTALIS

Nunc primum in unum corpus collegit

Ern. Jul. Kimmel.

Ruthenus, theologus licentiatuus eamque in academia

Jenensi privat. Doc. Societatis latinae Jenensis socius ordinarius. Jenae, apud Carolum Hochhausenum 1843.

Дедикатъ коптелѣ Николае Александровичъ
Протасов.

Ера де чеа маї неапъратъ трезвѣнцъ,
ка съ се адѣне одатъ ла зп лок ши догмеле
кредѣнцѣ рѣсъритене аша прекъм о цѣн
Мѣскаліи ши съ се факъ Европеї кѣпоскѣте
дѣтр'о лимѣъ маї възѣтъ, ши де кѣтрѣ зп
бърват де ачесаши кредѣнцъ. Ачеста фо-
лосеце кѣар ши пентрѣ зпѣї дѣн пої, карѣї
дѣн о преа гроасъ нецѣнцъ ам ажѣне а нѣ
маї ши деосивї дѣнтре догме ши рѣтѣал.

П О Е З И Е . *)

А теа вѣдѣ трѣстѣ о възѣ къ се сѣжрѣнеце;
Атѣрѣчѣнѣ, сѣспѣнѣрѣ, дѣрерѣ че ам черкат,
Акѣм ле въз де парте, нѣмѣк нѣ тѣ опреде,
С' ажѣн ла моартѣа ачеса, че тѣ'мї аї дѣсепнат.

Мортѣнтѣла 'мї е апроапе, дѣ въз къ се дескѣде;
Пе калеа дѣсѣ-а морцѣї еѣ стаѣ ши тѣ гѣндеск.
Мѣ зѣт ла вр'о скѣпаре, дар поаптеа сѣ дестѣнде,
Ши порѣї десѣдѣждѣї зп фацѣ 'мї сѣ 'нтѣанеск.

Атѣнчї ресѣвенѣреа вѣне де тѣ изѣеце,
Сѣспѣнѣла мѣл дѣеапѣтѣ ши нѣере дѣ задар,
Ши ферѣчѣреа 'мї крѣдѣ, че 'нвечї тѣ амѣеце,
О въз тот дѣнапте'мї, зѣмѣндѣ'мї кѣ апар.

А теа аскѣпсѣ тайнѣ тѣ 'нвечї нѣ веї афлао,
Брѣма дѣ е фѣрѣ цѣре, еѣ нѣ те лас сѣ пѣнцѣї,
Ши гравнѣка 'мї сѣжрѣнѣре, тѣ нѣ веї азѣо.
Декѣт ка орѣ че ворѣъ, де каре нѣ тѣ атѣнцѣї.

Іар дака трѣста 'мї зѣврѣ ла тѣне ва стрѣвате,
Сѣ'дѣї сѣне, кѣ мортѣнтѣ'мї дѣеме д'алтѣъ амор,

*) Поезіа ачеста нѣ с'аѣ трѣмѣк де зп прѣетѣн
ал Авѣторѣлѣї. Red.

Атѣнчї де вреї тѣ, дѣте, цѣрѣла 'мї сѣ'дѣї арате,
Ши сѣспѣнѣнд не дѣнса, прекѣртѣ ал меѣ дор.

Кѣ салѣа че пѣнѣе, ласѣ атѣнчї сѣ'дѣї нѣче,
О лакрѣмѣ не крѣчеа, че дѣе ам консѣнцѣїт.
Кѣ кандѣла 'мї чеа трѣстѣ азѣжрѣе а та разѣ,
Прѣн вѣчнѣкѣла 'нтѣперек, че воїѣ фї рѣтѣчїт.

Те зѣтѣ жос не пѣатрѣ, чѣтеце ал меѣ нѣте,
Дар прецѣнд кѣ мѣл дѣререа чѣ ам сѣмѣїт,
Гѣндѣеце, кѣ ка зѣвра перѣїѣ дѣн асѣ лѣте,
Ши респектеазѣ 'н тѣне ал меѣ рече сѣжрѣнѣт.

Стропѣеѣ а теа цѣрѣжѣ кѣ лакрѣмѣле тале,
Ши зп сѣспѣн тѣ ласѣ, сѣ'дѣї скане овосѣт.
Желеце кѣтѣ одатѣ дѣ орѣ че лок де кале,
И' ачѣла че 'н вѣдѣцѣї, атѣта теа ізѣїт.

Г. Б.
(дѣн Бѣжрѣцѣї.)

Пѣнтрѣ літераторї.

Нѣ се скрѣе ши нѣкъ дѣла Бѣжрѣцѣї дѣн
7. Февр., кѣ аколо дѣченѣ а се форма зп
фелѣ де содѣтате літерарѣ, аї кѣреї тѣ-
дѣларѣ пѣнѣ акѣта сѣнт: DD. Еліад, Кесар
Боліак, Александрескѣ, Дрѣан, дої фрѣдѣї
Бѣлѣенцѣї, Евг. Предескѣ, маїор Тел, дої
верѣ Голецѣї, Воїнескѣ (каре?) Лавреанї,
N. Бѣлѣшескѣ ш. а. Се спѣне кѣ артѣколѣл
„Літератѣї Ромѣнѣї“ (че ешї дѣ Кѣрѣер
ши асѣзѣї дѣ дѣченѣрѣм ши пої) ар фї зп
резѣлат ал дескѣрселор, десѣатерѣлор ши
— десѣтѣлор содѣтѣдѣсї. Бѣжрѣенѣлор,
саѣ маї вѣне Мѣнтѣелор! Адї дѣченѣт ѣ-
рѣ? ши ѣрѣ? Фоарте вѣне. Дѣсѣ пѣнтрѣ
че нѣмаї атѣдѣїа? — Пѣнѣ акѣта лѣкрѣл
Вострѣ літерар аѣ сѣмѣнат фоарте мѣлѣт
кѣ ал мѣнчѣторѣлор агрѣкѣлторѣ дѣ тѣмпѣрѣї
плоїоасе ши фѣртѣноасе. Еї вѣд черѣлѣ дѣ-
сенѣнѣндѣсе, алеаргѣ дѣ фѣга маре ла лѣ-
крѣл кѣмпѣлѣї, кѣнд деодатѣ зп нѣор фа-
тал ѣрѣ дѣтѣпекѣ орѣзонѣл... Сѣ прѣвѣ-
гецѣї нѣмаї, ка фѣга сѣ нѣ фѣе еарпа. — —
Барѣц.